

HRVATSKA RIEČ

Predplatna cijena: na godinu K 12. — Za pô godine K 6. — Za Šibenik na godinu donasanjem u kuću K 12. — Za Inozemstvo na godinu K 12 više poštarski trošak. — Pojedini broj 10 para. — Plativo i utuživo u Šibeniku.

Izlazi sredom i subotom

Uredništvo, uprava i Tiskara lista nalazi se u ulici Bazilike sv. Jakova. — Oglasi tiskaju se po 16 para petit redak ili po pogodbi. — Pribrojena pisma i zlatulice tiskaju se po 20 para po petit redak. — Nefrankirana pisma ne primaju se. — Rukopisi se ne vraćaju.

Glavna godišnja skupština stranke prava.

U smislu pravilnika stranke i u sporazumu sa upravom, sazvijem glavnu godišnju skupštinu stranke prava sa sljedećim dnevnim redom:

1. Izvještaj o političkom položaju i o radu stranke;

2. nutarnja pitanja stranke: konstituiranje većia; razprava o pravilniku i resoluциje o istom;

3. eventualija.

Skupština će se držati dne II. rujna u Šibeniku u 9 sati prije podne.

U Zagru, II. kolovoza 1910.

Predsjednik stranke prava:

Don Ivo Prodan.

Razpust hrvatskog sabora.

Zagrebačke novine tek bi jednoglasno potčinjile svoja razmatranja o razpustu sabora ovim riečima: „Prijave izmiznula odredjenog roka od pet godina... na iznimnom mjestu, u gradskoj većnici... sazvijem se razpustna sjednica sabora... nakon što je već dva puta u četiri godine bio razpušten...“ a iza ovoga čitav niz rekrimiranja i tužaba proti banu i vladu, proti Majdariću i Khuenu, proti nagodbi. Ovo je redovita tužbalica, koja prati svaki razput hrvatskog sabora, sasda jednake rječi, koje bude sasna jednake osjećaje. Ti osjećaji bez iznimke su uvek sve to više maljkšanje odpornih, razočaranje mnogih i beznadnost mase. U Banovini ide se unatrag. Nastupa klonutje. To se po svemu razabire i na žalost ne može se niti prekriti niti zatajiti. Tamo se je došlo do toga, da se ne smije pred narodom više tajiti stanje stvari, e da se nebti obmanjivao i ljujao u vratim iako ne preveć ružičastim sancima. Nastupio je momenat, kada se narodu mora u lice dodaciti gruba istina, onakova kakova je, bez ikakvog uvijanja i kičenja. Kritičnost današnjeg položaja traži odvratnost i iskrenost. Iskrenost sa sirane vodjene stranaka, koje imaju volju, da se bace u skrajinu borbu proti današnjem stanju stvari; da oni narodu predoče prilike i da ga pozovu na život i utrajan rad — a odvratnosti treba od naroda, da čuje tužnu istinu, a da ne klove duhom i sasme ne izgubi nadu, odvratnosti od naroda, da se od tog udarca podigne odlučniji, tvrdji, neslomljivi i nepopustljiviji no ikad do sada. Ali uz to nužno je, da narod bude spremanj na žrtve. Jedino pod tim uvjetom može biti nade u uspjehu.

I ovog puta je sabor razpušten „van parlamenta“. Saborska većina je došla do ne-sporazuma sa banom. Ban je na to postavio svoj ultimatum većini. Prijave nego je većina saborska banove zahtjeve ili provela ili odabila, ovaj sabor razpušta, a da međutim nije vodio nikakova računa od drugog diela sabora.

Po ovomu slijedi, da dr. Tomašić misli vladati i dalje samo s jednom većinom, koju će on eventualno izvući ili ovako ili onako, a da s manjinom ne će računati. Okovo shvaćeni parlamentarizam i ustavnost može voditi i kakav indijski ili crnacki autokrata. U većem dijelu slučajeva nasiljem i mitom može se izbiti neka većina u onim zemljama, koje su već izmornile dugotrajnim kušnjama, borbama i stradanjima. A taj je slučaj sa Hrvatskom: Odkad se je uz Ugarsku vezala, od onda je unapred svoju sudbinu same sebi zapisala i prorokovala: vječno varana i izdana, progaujana i uzkrivena u najelementarnijim svojim pravima, smrati će u krvavom znoju branići svoju narodnu bit i njezinje značajke. Zaglavljena podpunoma tim radom, koji je sve njezine sile iscrpljiva, Hrvatska nije mogla misliti na unutrašnje sredjenje i konsolidovanje svojih prilika, tim više, što je u zemlji uvek bilo nači pokvarenih i sebičnih elemenata, koji su izvravljivali pred rudo i nudili se ovim ili onoj vlasti, ometajući tim svaki uspjeh čestitih rodoljuba. U zadnje doba se to dogodilo sa pravaštvom. U kruhu njezinom je ugovarali su se i grljali oni, koji su izdaju snovali i tim neupoštenim djelom kompromitovali sve ono, što je stranka do onda skrajnije žrtvama, samozatujama i uztrajnošću bila poštigla. Stranke, koje su se postavile na nagobeno stanovište, unele su u narod militavost i odučile ga da borbe, namećivši ga na onu sitnu i kukavnu politiku: daj mi danas, a za sutra me ni brigaj! Takovo politiziranje ukida borbu, za budućnost, dok je samo u budućnosti spas našega naroda. U Hrvatskoj politika nagobdenih većina ne sprema narod za budućnost i nastajne borbe, nego ga uspavljiva, „radom na ekonomskom polju“, koji opet radi takovim plodovima, kakovi se opažaju u Slavoniji, gdje doseljeni Magjari i Niemci tjeraju sa kućnog topnaga naš narod, a njegova podna i bogata zemljišta sebi prisvajaju. Tim načinom je omogućena ta skrajna abnormalnost, da u hrvatskom saboru može sjediti i jedan — pangerman! Tim se omogućuje, da se u čisto hrvatskim gradovima stvaraju pangermanske stranke i podižu magjarske julijanske škole, koje nam dječju raznoredjuju.

Sve što nanizasmo, dogodilo se je u zadnje doba. Ne povlači se to od davnine, nego je to novo, mlađe, a tomu su prekrštenih skoro ruku prisustvovale razne nagodbene saborske većine, koje čim dođe na vlast, zaboraviše na načela i na programe i samo se brigaju, da svoja mjesa što dulje zadrže. Onda nije čudo, ako su te većine bile lutka svake vlade. Milošči vlade došle u većinu, milošči vlade uzdržane, nemilosči vlade su i padale. A da se te nesretne praksa ukloni, mora se narod probudit i radicalizirati ga. Poznata je ona: Tko mnogo traži, malo dobije, a tko malo traži, ništa ne dobije. Magjari su mnogo tražili, čak su bili i veleizdajnici, pak sada postiglo ono, čim se i zadržalo svoje tražbine mogu boriti. Sada, kada je broj izbornika znatno povećan, kada izpadak

izbora ne ovisi više u glavnom o držanju vlasti odanog činovništva, borba je olakšana, jer ima šire pole. Širi slojevi naroda osjećaju rodojubljivo i pravaški, zato je dužnost pravaša, da upri svim silama, e da nagobdenjaci u saboru budu imali pred sobom jaku četu, koja bude zastupala hrvatsko državno pravo. Ozbiljan pravaški rad u saboru može da razkrinka sve nagobdenjake i da narod razvijeri o svim žama, koje su oni o pravašu Širi. Novi predstojec izbori, morali bi biti priprema pravašta, da, kad nadodje zgodan čas, odlučno izstupi i da povede borbu o većinu. A kada banovinski pravaši dodiju u većinu, onda će tek nastati položaj, koji će sobom neizbjjevno donijeti i mnoge radikalne promjene. S ovakovim većinama, kakove su sada, ne može biti ni govor o ostvarenju državopravnih tržišta Hrvatske, jer ih one istinski niti ne za stupaju. Ujedinjenju hrvatskih zemalja, tom pravom i glavnom predviđaju oživljavanje kraljevine

ovog pakta. Vlada je pristaša da sve moguće novčane žrtve, samo da si osigura većinu, e da ne uzmoru po što — po to uzmicaš i popuštati pred južnim Slavenima i „Jednotom“. Cetinska svećanstva: Kotor, 21. kolovoza. Na 20. car bugarski stigao u Bar, dočekao ga nasljednik Danilo, tu je prenošio u „Topolici“, nasljednikovu vili. U jutro 21. krenuo put Cetinja. Na 22. stiže talijanski kralj i kraljica isto preko Bara. Bugarski car vratio će se preko Kotor. Na 28. t. m. urečena skupština, na kojoj će se Crnogora proglašiti kraljevinom Zetom. Ulazi se u trag urotnicima, strogo se pazи na svakoga, privoreni su već njeki sumnjivici iz Srbije, među njima i jedna plavokosa dvadesetogodišnja Crnogorka, preobučena na majmurdernje. Proglašenjem kraljevine, biti će pomilovani osudjeni u „aferi bomba“. Priprave svake fele su u najljepšem jeku, samo da ne bude fijaska, jer sve na vrat na nos.

Stvorene jedinstvene stranke.

Na Zagreb, 21. kolovoza.

Stvaranje jedinstvene stranke napreduje. Pod nju se malo po malo pod kaudinskijim jaram povalje svi oni političari, koji su u nagobdenjačkim krugovima iztaknutiji. Kako znate već, pravaši bivšeg glavnog glasila „Hrvatske“, a sad osjećje „Narodne Obbrane“ upregli su se sasvim pod jaram dra. Tomašića te sve u šestnaest agitiraju za jedinstvenu stranku. No tu jedinstvenu stranku ne će ti sami sačinjavati, jer dr. Tomašić traži broj, a toliki, koliki mu nagobdeni „pravaši“ mogu dati, nije Tomašiću dovoljan. Zato je bila povedena akcija i sa drugim strankama bivše koalicije.

Od ovih jučer su naprednjaci imali sjednicu odbora. Na istu došli su svi vidjeniji pristaši iz pokrajine. Razprava je bila živahnja, no končno je uspijelo proturati rezoluciju, koja u nacelu prihvata ponudu „osjećkih rodoljuba“, kako se ti „pravaši“ sada tituliraju, i izjavljuje, da će stupiti s njima u pregovore. „Srlobran“ je prije naprednjacičkog sastanka donio ugovor, u kojem je nekih za čudo blagim i „trizemnim“ tonom razrešio položaj i promatra prilike. Plod tog posmatranja bio je taj, da je „Srlobran“ prošao između naprednjaka i „pravaša“ samo jednu razliku: kulturni program. U toj razlici „Srlobran“ ne vidi osobite potekoče sporazumu te savjetuje naprednjacima, da se postave na umjerjene stanoviste.

Po svemu, što se vidi, zadača je „Srlobranovog“ članka bila ta, da uvjeri naprednjake o nuždi, da u jedinstvenu stranku stupe, čim bi, kako isti list zaključuje, bio u velike olakšan položaj njegove, srbske samostalne stranke.

Naprednjaci su dakle slijedili savjet „Srlobranova“ i načelno se izjavili za pregovore. No istodobno njihov organ „Pokret“ još uvek zajedljivo piše i o vlasti dra. Tomašiću i o jedinstvenoj stranci, napadajući u prvom redu „osjećke rodoljube“. Pravom tomu očito je, da oni nesu zagrijani za tu ideju i za tu osnovu, a opet se boje sasme prekinuti s Tomašićem,

ovo don Roko zajuri kao siguran, da brani njegovu nevinost, a kad ga nokat pričepište upitma, on ti na dvor iznese jak dokaz: taman je bio Moro, koji ga je bio obonjut u po-

hodio zbog svojih posala. Možda i nisu bili oni posli, o kojima ste misili — prousti karabinjer. Da on zna, kako to ja mislim! — Don Roko, kraj svoje čestne prostodušnosti, niti htjede niti je umio izražavati. Nigdje se nije bayo tudi poslima. Dosta mu je bilo i te muke, da svojim u čemu posvetli. Ovi mu uprave još nekolikoči upita i odu, nosede uza se cigli predmet, što se u pivnici pronašao — vadićep, za koji tankočutni don Roko pri slabu i otančanu pamćenju, ne hit potvrditi da je njegov, premda ga je bio svome predstavniku dvostrukom negreli, upatio. Sad su i njegova pivnica i njegova savjest jednako čista.

O sutonu je toga dana don Roko čašaslov i uzgor nizgor štetao, da protegne noge i da se odmre od kuće. Tko će znati? Tko će znati? Još bi se on mogao navratiti. Sva-

kog to trena don Roko popostaje i uho čuli. Ne čuje već glasne kočija dolje u drži, glosanje kola i lavez pačadi. Najstraj evto vi to koracanje puteljkom, što se uzpijaju između čempresa; ovlašća, ali opet i ne omčeno koracanje; lačmansi stupaj u otajno škripu postola, stupaj, pa bližeji svoj pritajeni znameni i onome, koji dokumenti znade, sloboduju neki, nek i nije napržiti, ali svakako važan cilj.

Vratascha se odprješaše, a don Roko uzbočen usred avlje, zapazi, da je pomolilo fino i ironično obliceju profesora Marina. Profesor, netom ugleda don Roko, odapri se uz razgane noge i otvor neke stragu, poče to nevidljivo otrestat lievo i desno u glam i plečima, podsmijehuju se nekom, da je ne može izkazati, primjesom i pjevuckanjem i sažaljenju. Bledan don Roko, i on se u nj zagledao, muči a zverenje kao rajčica, skromno se i on počeo smjechukati.

Sve, je li? — najstraj će profesor, otvor svoju mimiku i uozbijljiv je.

— Sve — odvrat don Roko, kao da si ga iz groba izvadio. — Ni miša nisu ostavili,

— Corp! — iduši ovaj drugi, pridružujući zaprskaj smjeja i stupi bliže. — Ne mari, ne mari, moj sinko — izvali on nekom iznenadnom dobrodošću. Dajderte da šmrknem. — Ne mari — i prosliđe, prišmrnu duhanu. — Posao je, koji se može poravnati, Gospodja je Šarlota toliko vina satodiša, da je njojzi, velju ja, bačva više, bačva manje.... Razumijete li me? Ljudska žena, ljudska je gospodja Šarlota; ljudska žena.

— I te kako ljudska! — progundja don Roko, plijec u burumiju.

— Vi ste moj dragovljeni sretan, pridohvatni Maria, tuckajući ga po ramenu. — Ovdje je vama krog.

— Ja sam zadovoljan do mile volje — izasti don Roko, nasmijav se i časovito poravnav trepavice. Obradova ga, što po ovaj šest čuje govoriti kućno čeljade gospodje Šarlote. (Nastaviti će se.)

jer onda su za uviek izbrisani iz listine onih, koji bi o bok vlasti mogli biti. To naprednjacija ne konvenira u nikakovom slučaju, jer već sada je njihovo stanje više nego kritično. Njihov obstanak je uvjetovan sa milostjedne vlasti, s toga naprednjaci toliko i zavlače.

Ali sad pridolazi jedna značajna okolnost, „Nar. Obrana“ od petka bavi se sa naprednjacima i sa eventualnim njihovim pristupom u novu vladinu stranku. I za čudo „Nar. Obrana“ nerozvozo na naprednjacima piše, veleći, da se po njihovom pisanju vidi, da će s njima biti težko sporazumno raditi. „Mi smo dapaće uvjereni – veli „Narod. Ob.“ – da će oni uvek bili kamen smutnje u toj novoj stranci, ako u nju unidu“, a to misli se za to, jer „Pokret“ ne veli ništa o svom kulturnom programu. Zaključuje svoje posmatranje ovim riječima: „Zato moagi naši odlični prijatelji drže, da se barem s većinom naprednjaka ne bi u obču smjelo ni pokušati stvarati novu stranku, jer bi oni bili klica njezina rasula“.

Sada tek jasno postaje sve. „Osječki rođuljubi“ boje se konkurenčne naprednjaka u uplivu, kada bi u novu stranku ušli, a pokretni opet boje se, da nebu u njoj sasma sporedne uloge igrali i da nebi mogli biti dionici svih privilegija, koja jedna vladina stranka uživa. Zavist je po sredi, te bi jedni drugima htijeli sasma podkopati temelje. Među njima, najbolje stoji Tomašić, jer to mu može biti najbolji dokaz, da će njegovo nastojanje uspjeti. Iako se sastalni klub nije još izjavio, ipak će končano većinom k Tomašiću pristupiti. A možda će i naprednjaci, jer će na ove djelovati Srbovanci. Pristup naprednjaka omogućio bi i njihov pristup u tu novu stranku – tako umiju – a onda bi oni sa naprednjacima dogovorno mogli neku važnost imati.

Evo ovako izgleda vam sadašnji položaj, u kojku ga moguće ne promjene novi izbori.

Političke vesti.

Vladine osnove za jesen. „Zeit“ donosi, da su se vodje poljski propitali kod vlade o njezinim namjerama za jesen. Bienerth im je na to odvratio, da su već pokrajinski sabori bili uplatni glede shodnosti saziva sabora u drugoj polovici rujna. Prema tomu, saborima bi bilo prepusteno vrijeme od druge polovice rujna do konca listopada. Okolnost, da će se u listopadu sazvati delegacije, ne prejudicira ni malo saborskog zasjedanja, jer je premašen broj saborskih zastupnika birano u delegacije. Parlamentat će po svoj prilici biti sazvan početkom studenoga.

Put velikog vezira. O sastanku turskog velikog vezira Haki-paše s austrijskim ministrom vanjskih posala Aerenthalom u Marijinim Lazinima, izdau je službeni communiqué. Iz ovoga se saznao samo toliko, da su govorili o pitanjima, koja su danas aktuelna. Na taj communiqué nadodaje „Neue Freie Presse“, da je sada mir na istoku bolje zaštićen, nego ikada. Dodaje još i to, da će sad Austro-Ugarske i Turska jedna drugoj pružiti ekonomski pogodnosti. Iz ovoga pisanja „Presse“ dade se naslućivati, da je veliki vezir sretno izvršio svoju zadatu. Do sada je Beč i Berlin pomagao svaku težnju Bugarske, a na štetu Turske. I veliki vezir otišao je u Marijine Lazne, da predobije Beč i Berlinu za Tursku. To su Bugari znali, zato su se i ljudili na Beč i pribili mu s Rujnjem. Izgleda, da je veliki vezir predobio Beč za Tursku. Naravno, da se te pogodnosti tiču samo Austro-Ugarske. Kao što je poznato, veliki vezir otišao je u Marijine Lazne, da predobije Beč i Berlinu za Tursku. To su Bugari znali, zato su se i ljudili na Beč i pribili mu s Rujnjem. Izgleda, da je veliki vezir predobio Beč za Tursku. Naravno, da se te pogodnosti tiču samo Austro-Ugarske.

Kao što je poznato, veliki vezir Haki-paša, prije nego je došao u Beč i Marijine Lazne, bio je u rumunjskoj poveljstviji Bukareštu. Tom njegovom putu prispije se takoder veliko značenje. U diplomatskim krugovima danas govore, kako Rumunjska i Turska imaju mnogo zajedničkih interesa, koji nisu u skladu s interesima Bugarske. Prema tome put velikooča vezira Haki-paše izgleda, da je jedino naperen protiv Bugarske.

Izvojske konferencije. Turski pokličar u Petrogradu brzovalo je, da je ruski ministar izvanjski posala na dugu konferiranju sa bugarskim i srpskim poslanicima. Izvojski će čekati na rezultat pregovora između Achrenthal i Haki-paše, a zatim će poći u Beograd i Sofiju, a odatle eventualno u Pariz, da konferira s Pichonom.

O Pašićevom odstupu. Iz Beograda se javlja, da je uplivna osoba, vrlo blizu Pašiću i njemu odana, izjavila kako su bez temelja sve one vesti, koje govore o odstupu ministra Pašića, kao i to, da bi Pašić bio izjavio, e on kapi povuci se sa političkog života. Najbolja budućnost dokazati će, kako će Pašić sporazumno sa svojim drugovima mnogo energičnije posredovati u svim pitanjima. Nema uzroka ni nutarne ni vanjske politike, koji bi Pašićev odstup opravdali. Vlada sada izradjuje za buduće

zasjedanje skupštine značajnih zakonskih osnova, osobito ekonomskih, te traže složan rad dviju radikalnih grupa, što će i uzslediti.

Srbski prieslonoslijednik se ženi. Beogradski „Narodni List“ donosi iz Petrograda viest, da je srbska vlast zamolio ruku najstarije kćeri ruskoga cara za prieslonoslijednika Aleksandra. Srbska se vlast nuda ovom svezom uvrstiti položaj dinastije Karadjorgjevića.

Glasovi o konferenci na drži Krete. Biće je javljeno, da se radi o sazovu međunarodne konferencije o autonomiji Krete i da bi uprava imala biti povjerena jednom [danskom] princu. Na to izjavljuje „Norddeutsche Allgemeine Zeitung“, da o tom nije ništa poznato, i da se ne zna, čemu bi ta konferenca imala služiti. Promjena državopopravnog položaja Krete da pripada Turškoj, koja u tom ima da prava iznesi predlog, a da se ne vjeruje, da ona sada iznala ovakove predloge, koji nisu u njezinom interesu.

Medutim grčki ratni ministar Zorbas predaje je ostavku.

Na pismenu obaviest Kretskoga vodje Mihelikida, da se održe kandidature za grčku narodnu skupštinu, uzvratio je Rhallis, da odlaži njegovu odreknu. Vlasti se ne smiju upletati u unutrašnje poslove Grčke. Rhallis svjetuje Mihelikidu, neka kandidira za narodnu skupštinu te se istom poslije izbora odrekne mandata.

Razoružanje Macedonije. U pitanju razoružanja nastala je promjena radi energetičnoga zauzimanja Bugarske. Svi listovi sa živim zadovoljstvom pozdravljaju poruku Porte, koja je stigla u Sofiju. U posljednjem vječu ministra s kraljem Ferdinandom pretresali su se unatoč tomu eventualni daljnji zapletaji s Turškom. Stvoreni su tom prigodom i zaključci, kakove bi se mjeru imale preduzeti u tom slučaju. Ministar Paprikov pregovara je s turskim poslanikom, koji je zajamčio, da će daljnje razrušivanje provadjeti po običajima drugih evropskih država.

Rusificiranje Finske. Ruska vlast sprema se, da posve rusificira Finšku. Prvi korak za to bi bio, da imena gradova i mesta pretvoriti u ruska imena. Odlušila je, da će Helingsfors zvati Aleksandrovsk. To će vlast učiniti, ako finski sabor, koji se ima sastati 14. rujna, ne prihvati želje ruske vlade. Generalni guverner Finske nazivat će se „sjeverni generalki general“.

Izbori u Portugalu. Izbori u Portugalu obaviti će se do malo vremena. U zemlji vlasta sprema se, da posve rusificira Finšku. Prvi korak za to bi bio, da imena gradova i mesta pretvoriti u ruska imena. Odlušila je, da će Helingsfors zvati Aleksandrovsk. To će vlast učiniti, ako finski sabor, koji se ima sastati 14. rujna, ne prihvati želje ruske vlade. Generalni guverner Finske nazivat će se „sjeverni generalki general“.

Negus Menelik živi. Toliko puta mrtvim proglašenim kralj Abesinije Menelik živi i čini se, da uprkos svoje bolesti vlasti zemljom. Prigodom 67. svog rođendana izdau je ferman, da se imade proglašiti amnestija za manje krive.

Roosevelt opet predsjednički kandidat. Nw-yorski listovi javljaju, da je došlo do podupun preloma između bivšeg predsjednika Roosevelta i predsjednika Tafta. Roosevelt je odlučio, da će god, 1912., kandidirati za predsjedničku stolicu.

Slet „Hrvojine župe“ u Splitu.

U nedjelju obdržavao se je vrlo lijepo iz-pali slet „Hrvojine župe“ u Splitu. Na slet došli su Sokolovi sa svih strana Dalmacije. Bio ih je iz Istre i sa Sušaka. Od dalmatinskih župa bile su sve zastupane, šta korporativno, što po odaslanstvu. Krešimiroviću oduševljeno odvraćali. Izeta je bila sa svih strana te je Dubrovnik bio i „Dušan Silić“. Povorka sokolska uz dvanaest glazba brojila je oko 1500 Sokolova. Na Gospodskom trgu je načelniku grada dr. Mihaljeviću predstavio Sokolove starješine Hrvojine župe dr. Bulata, na što je načelnik goste pozdravio. Povorka je još jednom obišla gradom, a kasnije je slijedio zajednički objed, koji je bio zaključen pozdravnim govorom staroste dr. Bulata. U 4 i pol sata poslike podne bile su na vježbalištu vježbe. Sva mjesita bila je zapremljena, tako da se može

računati, da je bilo oko 8000 gledalaca. Skupne vježbe, kao i one na spravama lepo su uspjele. Vježba je prednjački odio Krešimirove župe. Vježbe ženskog odjela Hrvojine župe osobito su zanimale. Vježbe su dokončane „Moreskom“. Šibenski Sokol je izveo vježbe sa kopljima, koje su vrlo svidjale.

Na večer se na obali razvila vrlo animirana zabava. Koncertirale su dve glazbe, splitska i dubrovačka. Kroz ovo vreme bilo je liepih vatrometa.

Okо 10 sati počeli se gosti dieliti. Krešimirova župa je u 10 sati odiazila. Prolazeći kroz obalu pjevala je rodoljubne pjesme i klicala Splitu i Splicinama, te Hrvojinu župu. Občinstvo na obali pridružilo se klicanju te je Krešimirove uz neprestano uzajamno klicanje odpratio do kolodvora, gdje je bio bratski razstank. Vlak je odjuro posred neprestanih poklika. Kinematografski operater Karamanova kinematografa ulazio je snimke najlepših momenata srećnosti, a osobito povorku na obali.

Grad sam za tu svečanost bio je ilepo okičen. Osobito izličemo obalu i slavoluk na njoj.

Za ciele svečanosti bilo sve uredno i bratski te su svi sobom poneli najugodniju uspomenu sa poklikom: Živila Hrvojina župa!

Naši dopisi.

Trilj.

Demokratska tepa. Bezozni trubljači, demokratskih rogov, zapeljavani opet, da prodaju svoje „slobodoburne“ mudrolij, misleći: danas je sretan samo onaj, komu dična „Pučka Sramota“ štampa dopis – onaj je gospodar situacije; onaj je visoki demokratski aristokrata, komu se od straha mora svak klanjati; onaj do godine osvaja občinu! Takvi dični teplki trube: Na okup razjerani korita – vi ste na občini dosegloš od preko 37 godina stekli pravu servitu, učinile parnicu preko dra Smolake, a platite i nami i svjedočimo čemo i dobit ēete... sam dobar bakšiš! Demokratska tepa, iz svih jezičavinijih juriša u „Pučkoj Sramoti“, proti svim vodjama naše stranke – koja je izšla iz duše ovamošnog bivšeg orbljenog naroda – pod imenom demokracije, hoće ta bezozna tepa, da radi samo za narodne gavane, ko dobro sluge dobrih gospodara za dobr bakšiš. Krasni demokrati, lepe obrazina! To nisu priripe popova – kako kažu – nego baš krupe na težačkoj koži!

Izmjedu takovih odjekuta i momči iz Turjaka, kojemu je referat navaljiv na župu Simunića, tumači, zašto se sastao s kraljem. Ban stoji i da mu upisa dat i kad ju je dao, da mu je kršteni htio dati i kad ju je do, da mu upisa dat i odteve i bratove smrti – nego da živi....

Neznao demokratski dopisnik u Turjacima, da su Turjake osobita župa sa svojim maticama, u kojoj je župi stalno živo i premiuno njegov pok. otkat i brat?

Neznao, da župnik Trilja ne ima nikakve dužnosti, pisati smrtnje slučajeve osoba u župi Turjaka iako su ove osobe pred desetak godina u ovu župu časovito obitavale? Neznao, da je „demokratska“ laž kazati, da je župnik Trilja upisao, da stoji, e su mu otac i brat žive, nego da je stao, da u izvadku, u kojem su ovam bili upisani, rubrika smrti naravno je moralo ostati u bielu, jer nisu umrli kao pripadnici ove župe?

Eto, to su neistine ne župnika Trilja – nego, da proste, demokratički izobrazbenog gospodina Pavle Brivica Batine iz Turjaka.

U kolo se vi, što se tako kroz bakšiš vidite, radom za demokratsku litaru i proti presušenju polja, a za staro muzenje težaka. To su sretni demokrati, koji nikad ne gube ništa. Biedna demokrata rieči, što si ovam dočekala. Takvi bili svi pristaše dra Smolake, kada ovamošnja za bakšiš – demokratska tepa!

Iz hrvatskih zemalja.

Proganjanje hrvatskih znakova. U slobodu doputovalo je na Rieku sa posebnim parobrodom oko 200 izletnika, većim dijelom žene i svećenici, koji su se povratili sa hodočašća u Lourdes. Čim je parobrod pristao uz obalu, te se izletnici, koji su na prsimi imali hrvatske znakove, počeli izkrcavat, naredilo im redarstvo, da odmah skinu znakove, što su oni i učinili. Neki fratar, koji se je izkrcao, a da slučajno nije doznao za nalog redarstva, pošao je u slastičaru Vassilicha, da se okrepe. Talijanasi, koji su opazili, da fratar nosi u zapušku hrvatsku kokardu, počeli su ga slediti, a kad je unioš u slastičaru, unijeli su i oni unutra, te ga zarobili, dozvavši u isto vreme redarstvo. To zarobljenje fratra izazvalo je skupljanje naroda, pred kojim su se talijanasi na smješni način junačili u svom ogorčenju nad ovakom provokacijom, dok konačno niesi došli redari, koji su fratru odveli na policiju, a masurazjerali uz male sukobe, jer su se „Giovanniti“ opirali redarima. Fratru su zarobili karduru, te ga pustili na slobodu.

Razrust tulijanskih društava u Trstu. O tome doznaju slijedeći potankosti: Trščansko Namještčištvo razrustilo je slijedeća tulijanska tržanska društva: „Associazione Giovani Triestina“, „Circolo Giovani Triestini“, „Circolo Gioventù Operaia“ i „Circolo Aurelio Saffi“. Kaže se, da su ova društva razputjena nadvodno radi velezajdajnicih agitacija i da su snubili dobrovoljce za državi pogibeljne svrhe. Učinjene su nekoje kućne premetnici, te je zaplenjeno više slika i zastava.

Urednik „Narodne Obrane“ Švrljuga. Švrljuga dementira vjest, da on kani iz Iblera nastupiti kao urednik kod službenih „Narodnih Novina“.

Tobožnja kmetovska buna u Posavini. Neki dan javismo, da je u Posavini došlo do seljačke, kmetovske bune proti agama radi previško traženog diela. Medutim hrv. zast. Gjurkovčki u Bosni javlja, da je on bio na licu mjesti i da su mu kmetovi katoliči izjavili, da oni niti ne misle uzkrati agama diela, a da su se protivili samo neki Srbi, a i ovi odustale uslid svjetla sa strane svojih zastupnika. Veliki oružani aparat bio je posvema suvišan, jer nigdje nije bilo ni nereda, a kamo li krv.

Razrust hrvatskog sabora. Hrvatski sabor, izabran veljače 1908., nakon držanih 38 sjednica, sastao se u ponedjeljak u svoju trideset i devet, a ujedno i posljednju, razrustnu sjednicu, a prije redovitog petogodišnjeg roka.

Kako je razrust iznimam, tako je i dan, na koji je uzsledio, a i mjesto na kojem će se proglašiti, neobično, iznimno. Na najveći godišnji dočasnički učasnik u Zagrebu i u gradskoj vježnici.

Već oko 9 sati prije podne počelo se na Markovu trgu sakupljati občinstvo, kojega ipak nije bilo mnogo.

Oko 10 sati došla je počastna satnja domobranaca sa satnikom Lipčakom, kao zapovjednikom, domobranskom glazbom i zastavom, te se postavila pred novu vladinu zgradu na Markovu trgu. Na to počeli dolaziti i zastupnici u svečanim odjelima.

Predsjednik dr. Medaković daje znak, da počinje sjednica. Uza nj je sjedio dr. Poljak kao bilježnik. Sjednica počinje, a predsjednik daje pročitati dru. Poljaku odnosna pisma o sazovu sabora, tumači, zašto se sastao sabor ovaj put u grad. vježnici hvataljući načelniku, na što pristupa bansk savjetnik Hervić te uručuje predsjedniku previšnji reskript, kojim se ban ovlašćuje, da razrusti sabor, koji bilježnik Poljak.

Pošto je reskript pročitan, moli predsjednik dra. Baueru da ide sa deputacijom po bana, kao kraljevog zastupnika. Za nekoliko časaka bilo je dočasno s banom te sva tri odjelja predstojnika u vježnici. Ban stoji, izvadi iz džepa ručno pismo, pročita naslov, sjeda i za tim ga dalje čita, i to polagano i odmjerno, dignuviši pri tom više put glavu o pismu i pogledavajući na zastupnike, kada je hoće reći, da prema intencijama previšnje pisma moraju u budući sabor doći takovi zastupnici, koji će omogućivati zakonodavni rad. U pismu se naime veli, da se sabor razputa, jer se pokazalo, da u danasnjoj svojoj sastavini nije kadar sporazumno s vladom raditi. Ban na to istane, proglaši sabor razpušteni i zamoli „gospodu, sada već bivše zastupnike“, da podju s njime na zahvalnicu u crkvu.

Oko 11 i četvrt bio je dogodjeni zapisnik, koji je s mjesača ovjerenjem, na što je predsjednik proglašio sjednicu razpuštenom.

Hrvat. Pravo prigodom razrusta sabora donosi na čelu lista proglašas na narod, podpisom po saborskem klubu stranke, u kojem poziva narod na izbornu borbu. Važna je tačka u tom proglašu, koja govori o stopljenju sa Hrvatima oko „Hrvatstva“, te veli „ozbiljno nastojimo oko slijednjem s onim ostačenicima, koji se kupe oko „Hrvatstva“, a koji da takoder stoje na programu od 1894.

Radićeva skupština u Zagrebu. U nedjelju se obdržavala u Zagrebu petnaest skupština Radićeve stranke. Skupština je vodje uprave prenerazila, jer uz svu golemu agitaciju odzavalo se tek 300 seljaka zajedno sa ženama i djecom. Iznesena je sva slika referata, [kojim] se traži uređenje važnih pitanja. Karakteristično je bilo izveštje o „radu“ seljačke stranke u saboru. Inače se cijelo vrieme skupštine korteširalo za izbore. Bilo je tude ljudi, koji su robogorili protiv vlasti, no te je S. Radić izveo van iz dvorane. Zaključeno je postaviti 20 kandidata u 30 kotara.

Iz grada i okolice.

Odlični putnici. Jučer u jutro posjetile Šibenik u 6 do 9 sati članovi „Međunarodnog zoologičnog kongresa“, koji se ovog mjeseca

sastaje u Gracu. Stigoše iz Pule parobromom Lloydovim "Afrika" njih oko 180 osoba, a krenuše iz Trsta. Obilaze sva glavna mjesta Dalmacije. Učesnici su sve učene ličnosti iz cijelog sveta. Na dolazku dočekali ih g. gradonačelnik dr. Krstelj i poglavarski povjerenici g. Pavilić i Harvalik te ih provedoše kroz celi grad, upozorivši ih na sve mjestne znamenitosti. Ugledni putnici krenuše iz Šibenika jeko zavoljni. Nakupovaše mnogo predmeta s nadomnim obilježjem, imenito zlatnih naušnica, kapa, torbica, tkanica itd.

Profilaktične mjere pred kraljem. Občina je već izdala oglas, kojim se napučuju učesnicima, kako im je postupati s osobama, koje bi došle iz zaraženih predjela. U oglasu je nazačeno, kako se ima paziti občenito na javnu čistotu i na stupak s odpadima kućnog gospodarstva, na odstranjivanje gnijusnih voda, te na svratišta, gdje prialje siromas. Druge potrebite mjere bit će poduzete dogovorno s drugim zanimanjem vlastima, a zdravstveno povjerenstvo poduzet će takodjer nužne mjere. I ovim putem preporučujemo pučanstvu čistoču u kućama i okolo kuća, da ne podpade pod posljedice zakonskih propisa, koji su za ovakove prilike strogi i strogo se vrše.

"Beogradsko pjevačko društvo" predvodjeno od poznatog srpskog kompozitora g. Mokrajanja priredit će u večer dne 3. rujna o. g. koncerat u mjestnom kazalištu. Ovo pjevačko društvo odlikuje se vrstnoćom svojih članova, te je svudje ljepe pozdravljen, zaslužviši aplauze i priznanje občinstva. Nema sumnje, da će i Šibenik učiniti isto i dati izraz poštovanja umjetnosti, koju goji ovo društvo i kojоj se već nadivio i kulturni strani svjet.

Grozna nesreća. U petak u jutro 10. godišnjini sin g. Oskara Marasovića, našeg sugrađanina, činovnika na poreznom uredu, popeo se na sjedalicu, da povrh komina dohvati krišku šećera. Sjedalica ga izda, izgubi ravnostje i upade rukama u posudu vrele vode. On pada na tlo, a za nesreću i posudu povuče za sobom, te ga vrela voda svega izpari, tako da je na koncu 36 sati groznih muk, izpustio svoju rajušku dušicu. Ovaj nemili slučaj pobudio je obće saučešće u gradu. Dobro dušici rajsko uživanje, a cijeloj rodbini i tužnim roditeljima naše saučešće.

Za kraljski obrt. Jučer je bio u Zlarinu g. V. Belamarić, da se s tamošnjim ribarima korala potanje dogovori o unapređenju našeg kraljinskog obrta na stepen domaće industrije. Sporazum je podpuno postignut, a netom stigne odgovor sa strane ministarstva za javne radije, o doznačenju podpore za ovo poduzeće, oko česa živo radi i nastoji naš zastupnik dr. Dubljić i g. Kamilo Tončić, sastati će se uz ribare i vidjenjima lica iz mjesa, da konačno nastave zadružnu na ograničeno jamstvo i tako započnu svoje djelovanje oni naši morski sokolovi, koji su svoj krvavi trud davali prije tijeku, da su u najvećoj bieri i nevolji. Nadajmo se, da će utragnost sve potežkoće svaljati.

Za spužvarski obrt. Netom se povrate kraljanski spužvari svojim kućama s kitolovom, poči će u koliko smo izvješteni g. zastupnik dr. Dubljić u Krapanju, da prisustvjuju ustanovljenju Spužvarski-ribarske zadruge. Ova zadruga podpomoći će, da se naš spužvarski obrt dovine do stepena domaće industrije, od koje će u glavnom moći Krapljani sami imati najveću korist.

Kako smo već u svoje doba javili, i provat ovog obrta ovisiti će ponajviše o podpori, koju se očekuje sa strane ministarstva za javne radnje, po dobro obrazloženom predlogu gosp. rav. Tončića.

Pravila za ovu zadrugu vrlo zgodno su stavio je naš sugradjanin g. Belamarić. Udešena su tako, da će se u napred stati na kraj mnogima zlorabama pri tjeranju ovog obrta na zadovoljstvo vlasti, a i samih spužvara. Bilo je stroeno.

Skupoča. Od časa na čas možemo reći, postala je i u našem gradu užasna skupoča. S nestasice ribe meso je poskupilo, a kruh se drži na istoj visini, prem je u drugim gradovima pocinio. Voća je malo, a tako i zeleni radi suše. Smokve, kojih je bilo prijašnjih godina u ovno vrijeme po 15–20 za doći, danas su po 4. Vino od 32 helera po litri poskočilo je na 64 helera. Sve se stiska tako, da čovjek mora doći do osvjeđenja, da nazadujemo, da nas zemlja svagdano izdaje i da se ovako ne može napred.

No nek razmisljavaju oni, koji se bave i to živo politikom hotela. Hljeba, hljeba gospodaru.

O pomještu mjestnog poreznog ureda. Više se je puta javnom štampanom napalo na po-

mješta mjestnog poreznog ureda, pa nakon svega toga, te nakon što su tri puta do sada dolazile komisije od finansijskog ravnateljstva, počelo se po nalogu istog da preuređuje lokal. Nakon sve brije i nastojanja starješine istog ureda, samo su za Špekulaciju hodnik ureda bojudali, a sigurno je, da se je mogla ciela zgrada bojudati troškom, koji se za komisije dalo. Imadu pravo, kad im može biti, ali nije pravedno, da u onakovom pomještu čame činovnici.

Pokrajinska vesti.

Češki izletnici. Oko 150 čeških trgovaca i obrtnika, koji su od skoro bili na prvoj slovenskoj narodnoj gospodarskoj sastanku u Ljubljani, pohodili će ovih dana Dalmaciju naročito parnim parobromom dubrovačkoga društva. Uzduž dalmatinskoga primorja zaustavili će se u Zadru, Šibeniku, Splitu, Dubrovniku i Kotoru. Iz Kotora neki će se zatejeti do Cetinja, dočim će se ostali povratiti preko Hercegovine i Bosnu u svoju domovinu.

† Perina Jankov rodj. Markovina Gjoković. U 09. godini života umrla je u Splitu nakon duge i težke bolesti. Sprovd joj je bio u sabotu. Pokoj vječni joj, a obitelji utjeha i žalovanje.

Samoubojstvo podčasnika. Kako iz Dubrovnika javljaju, ustreljio se je iz samokresa mladi, 25-godišnji topnički podčasnici, koji je u Igalu kod Hercegovog bio u bateriji podčasnika. Zvao se je Roubin, a rodjen je zagrebčanin; bio je dobar Hrvat. Za čudo, da se jedan ubio, jer je već bio privrijato izstup iz vojske, te je imao kroz malo povratiti se kući svojoj.

Mjere proti kraljevu. Čitamo u drugim pokrajinskim novinama, da se po svim gradovima nareduju stroge mjere opreza radi bolesti, koja se u Italiji tako brzo širi. Lučka poglavstva i izložbenica imaju stroge naredbe, da najstocene postupaju sa brodoma u Italiji. U Zadru i Dubrovniku se zdravstvene mjere već provadaju, a u Dubrovniku je jednom parobromu iz Pulje zabranjeno izkrivanje, dok se sve ne pregleda i ne razkuži.

Zagrebačka drama u Dalmaciji. Ove jeseni doći će dramsko osoblje zagrebačkog hrv. zem. kazališta i u Dalmaciju, te će gostovati u izložbenici imaju stroge naredbe, da najstocene postupaju sa brodoma u Italiji. U Zadru i Dubrovniku se zdravstvene mjere već provadaju, a u Dubrovniku je jednom parobromu iz Pulje zabranjeno izkrivanje, dok se sve ne pregleda i ne razkuži.

Narodno Gospodarstvo.

Nove zadruge u Dalmaciji. U Dalmaciju upriličile se ove nove zadruge: Ribarska zadruga r. n. o. j. za mjesto Bol; Brusija na Hvaru (okružni sud Split), Uljarska zadruga u Brusiji, u. n. o. j.; Lastovo (okruž. sud. Dubrovnik); Ribarska zadruga, r. u. o. j. za pripadnike občine Lastovo; Kavač (okruž. sud Split); Pakrac (okružni sud Dubrovnik), Ribarska zadruga n. o. j. za mjesto Koločep, Zaton i Orašac; Grohot (okruž. sud Split); Pečarska Šibantska zadružna zadružna (okruž. sud Split); Starigrad (okružni sud Split); Ribarska zadružna r. n. o. j. za mjesto Starigrad; Vis (okruž. sud Split); Težačka sloga, potrošno-obrtna zadružna r. u. s. o. j.; Vrboska (okružni sud Split); Seoska blagajna za štednju i zajmove, z. s. n. j.

Poučni tečaj o pčelarstvu. Donosi se na javno znanje zanimanika, da će se kod Zadružnog saveza u Splitu obdržavati poučni tečaj o pčelarstvu i racionalnom pčelarenju od dneva 29. kolovoza o. g. do uklijivo 3. rujna o. g.

Oni, te žele pohodjati ovaj tečaj, neka najdaju se do 28. o. m. prijevate svoje učestvovanje spomenutom Zadružnom savezu. Na tečaj će biti pripušteni svi prijavljenici, koji se sa pčelarstvom bave. Na osoblju se način priprema učiteljima, da se nastope okoristiti ovim tečajem. Onima učiteljima, koji tečaj svrše sa dobroim uspjehom, te budu skloni zauzet se, da u njihovu okolišu osnuju pčelarsku zadružnu, bili će udjeljena pripomoć od K 25—svakome.

Razne vesti.

Kolera u Rusiji. Prema liečničkim izvještajima bilo je ovog ljeta u Rusiji svega skupa 112.983 slučajeva kolere, od kojih 50.287 završile smrću.

Reforma ruske crkve. Ruski crkveni sindikat pod predsedanjem metropolite Slavijana odlučio je sazvati crkveni koncil, koji ima da odluci glede radikalnih reforma ruske crkve. Izabran je odbor, koji imade da sazove koncil, te odredi program.

○ Abdul Hamid. Svrgnuti Turski sultan Abdul Hamid, koji je, kako je poznato, zatvoren u vili Alatin, predmetom je raznih priča. Jedna engleska gospodica, koja nije mogla do njega doći, priča, da su joj rekli, e je on pobjegao preobučen u žensko odie, i to

jednom zgodom, kada je trinaest njegovih haremских gospodja otišlo pod izlikom, da su dejali vjenčanje jednog sultana nečaka. To da je onda bilo, kada su mlađi-turci htjeli od Abdul Hamida izmamili podpis, kojim se ovlašćuje Banka njemačkog carstva, da izbrije po Abdul Hamidu uloženu milijone. No svrgnuti sultani je bio izjavio, da će radje poginuti, nego li taj podpis dati. Međutim berlinski "Lokal Anzeiger" dementira bioč Abdul Hamida, jer da se on još uvek nalazi u vili Alatin, gdje živi u vječnom strahu. Stanuje prizemno, jer se boji, da mu ne bi neprijatelj vatru podmetnu, kada bi se na drugom podu stanovao. U park nikad ne polazi, jer se boji potajne puške. Novine nikad ne čita. U obče provodi jadan vrem. Često plače. Kad su mu njegovi tamničari čestitali rođendan, brzinuo je u placi i uzkluknu: Bio sam veliki sultan. Ne smijete mi se rugati sada, kada sam u nesreći!

Naše brzjavke.

Afera ljubljanskog načelnika.

Ljubljana, 23. kolovoza. — U pitanju potvrđenja izbora Ivana Hribara za ljubljanskog načelnika, nastupio je nagli preokret. Zadnjih dana se tvrdilo, da će uprkroz svemu Hribar ipak biti konačno potvrđen. Sad se napravio službeno objavljuje, da Hribarov izbor nije od kraja potvrđen te uslijed toga on ne može biti načelnikom. No slovenska liberalna stranka je krozovo vrieme vodila pregovore s Vladom radi izglasnja ovog pitanja. Tražio se je modus, da obje strane budu zadovoljene. Pošto vladu ni pod koji uvjet nije htjela pristati na potvrdu Hribarovog izbora, to se je na koncu uglasilo pak, koji se sastoji u ovom: Kralj ne će Hribara potvrditi ljubljanskim načelnikom, a uslijed toga pristupiti će se novim izborima. Slovenska liberalna stranka ima pri novim izborima za načelnika kandidaturu svog drugog vodjuna dra. Tavčara, koji se izabriće. Vlada se tom obvezuje, da će za dra. Tavčara izdati kraljev potvrdu. No vlada je nametnula još jedan uvjet. Prema starom običaju izabrani i potvrđeni načelnik, uživo kažalištu javni govor, u kojem su sadržane razne važne izjave. Dr. Tavčar, pak, prama skloprenom paktu sa vladom, neće smjeti u tom govoru dotaknuti se nepotvrđenju Hribarovog izbora i uobiće ne upuštati se u nikavu kritiku. U Ljubljani vlada veliko ogorčenje radi ove kapitulacije Hribara i Tavčara i vodstva stranke. U samoj stranci opaža se očito nezadovoljstvo.

Razputstje sarajevske občine.

Sarajevo, 24. kolovoza. — Sarajevsko gradsko vijeće primilo je vladinu odluku, kojom mu se javlja, da se isto više razpušta. Razputst je uslijedio nakon toga; što se je većina gradskih vjećnika zahvalila na časti, a po tome gradsko vijeće nije moglo redovito funkcionirati ni gradskim poslovima obavljati. Izbori za novo gradsko zastupstvo biti će naknadno raspisani.

Kolera u Italiji.

Bari, 24. kolovoza. — Kolera se sve to više širi te se služevaju bolesti danomice množe. Apulija je skoro sva zaražena. Bolest poprimila je već velike dimenzije. U gradu je zavladalo silan strah, tim više što je iz okuženih mjeseta i predstala vrlo težan odlazak. Pomorska oblast izdala je stroge i opsežne mjere, koje se odnose na jedrenjače iz Apulije, a koje putuju za južnu Dalmaciju.

Odgodjen posjet belgijskog kraljinskog para u Sofiju.

Bruxelles, 24. kolovoza. — Posjet, koji je imao naskoro uslijediti sa strane kraljevskog para belgijskog u Sofiju, odgodjen je. Odgođa je uslijedio radi poznatog strašnog požara izložbeni u srušenom zgradu.

Ogromno pronevjerjenje na sibirskoj željeznicu.

Petrograd, 24. kolovoza. — Pri pregleđanju blagajne sibirске željeznice, odkriveno je ogromno pronevjerjenje, koje dosije 50 milijona. Odkriće tako ogromnog pronevjerjenja izvelo je u svim kružovima najveću senzaciju. Komprimitovani su mnogi visoki činovnici i ine visokopoložene osobe. Izvedeno je više uapšenja. Tom zgodom oporebno novinstvo jednoglasno napada žestoko činovništvo i korupciju, koja u njenima vlasti.

Obsadno stanje u Lisabonu.

Lisabon, 24. kolovoza. — Ovdje je nenadno redarstvo odkrilo na široko zasnovanu urotu republikanaca, koja je imala svrhu, da današnju dinastiju sruši, ukinu kraljevstvo i Portugalu proglaši republikom. U urotu upleneto je i nekoliko poznatih ličnosti. U trag se uročilo slijeve žestoku agitaciju republikanaca, koju su ovi razvili u oči predstojatelja izbora. Viest o odkrivenoj urotu parozno je posvuda djevojala.

Lisabon, 24. kolovoza. — Uslijed otkrića republikanske urote proglašeno je nad glavnim gradom obsadno stanje. Oko grada su brojne oružničke i vojničke obrobodje. Zabranjena su sva sastajanja i grupacije na ulici. Postoji bojan, da se i u zemlji ne pojave ozbiljni neredi.

Ruske uhode.

Černovica, 24. kolovoza. — Ovdje su u apšena dva Rusa, koja su ova dana bila pobudila ozbiljne sumnje. Nakon uapšenja konstatiralo se je, da su to dve ruske uhode.

Špaljolska vlada i katolici.

Madrid, 24. kolovoza. — Španjolska vlada je konačno dozvolila katolicima u zemlji da prirede manifestacije. Ovo se uobiće tumaći kao znak poboljšanih odnosa, jer se istodobno i savezno sa gornjom vlasti javlja, da će katoličke manifestacije, kolikogod velike bile, imati ponestno umjeren karakter, da te neće biti posve žestokih napadaja na vladu.

Roosevelt agitira.

Newyork, 24. kolovoza. — Potvrđuje se podpunkt zadnja vlast, da Roosevelti kani ponovno kandidirati kod novih izbora za predsjedničko mjesto Sjedinjenih Američkih država. Daže je Roosevelt već nastupio svoje agitacione putovanje. U raznim velikim gradovima, a i u naseljima držati će izborno sastanke u velikom stilu. Prema je zavjedan da današnjim predsjednikom Taftom, ipak nije sigurno, da li će mu sam Taft protukandidirati.

Priestolonasljednikova konferencija sa Bienerthom.

Ischt, 24. kolovoza. — Priestolonasljednik Ferdinand posjetio je ministra predsjednika Bienertha, te je s njim konfirao o položaju. Konferencija je trajala puna četiri sata te se drži, da će konferencija imati važni posljedica.

Odpis uredništva.

Druživo "Starčević" — Dubrovnik. Vaš brzjav je prekasno stigao. Za današnji pak broj bezpredmetno.

TVORNICA
PAPIRNATIH
VREĆICA

Cast mi je javiti p. n. občinstvu, da sam objavljenu tvornicu papirnatih vrećica za trgovacku robu otvorio, te je podpunkt prema zahtjevu redne, time sam u stanju u najkraće vreme najveću kolicinu vrećica izraditi. Vrećice izrađuju se u svim veličinama i u svim bojama. Pošto je ovo u nas prvo i jedino domaće poduzeće ovakove vrste, nadamo se za stalno, da će mi gg. potrošači povjeriti svoje cijene narube, koje će u podpunom redu i najavstjnije izvršene biti. Sa veleštovanjem
ANTE ZORIĆ
ŠIBENIK.

HOTEL
"DINARA"
sa restauracijom
Šibenik
○ kod kazališta ○
preuzeo je podpisani, te ga pre-
uredjeno, odskrbiši ga sasvim novim
pokuštvom i stolnim pri-
borom.
Kako je sada u njemu ure-
đeno, odgovara doista zahtijevima
grada, pa se podpisani nadića
čed je od sada unapred ovaj hotel
postati najmljive svratište ne samo
za mjesto, nego i za vanjski svjet,
tim više, što je u restau-
ranci i domaća kuhinja, uređena na način
koji posve zadovoljava.
Cijeno su najmanjerenje, a po-
sluga bez prigovora.
Preporučuju se sa velešto-
vanjem
Niko Blažević.

Oglas.

Prijamni ispit za I. razred c. k. realke u Šibeniku, početkom školske godine 1910—1911., bice dana 9 i 10. septembra o. g., a upisivanje za I. razred, dne 7 i 8. septembra o. g. od 9—12 sati prije podne.

Učenici, koji su ovu realku već polazili, treba da se prijave za upisivanje dne 9. septembra od 8—12 sati prije podne.

Šibenik, 15. jula 1910.

Upraviteljstvo c. k. državne realke.

4—6

Dva dobro sačuvana kotača, nudaju se na prodaju.

Jedan luksus-kotač gradačke tvrdke Puch za utreke i brzu vožnju na ravnom, lagom, 13 kg. težine, hvala kod jednog zaokreta 6 m 80 cm., podpuno opremljen, s jednom posebnom gumom i drugim prenosnim kotačem, za 200 K.

Jedan Styria-kotač iste tvrdke, vrlo jake gradje, za čovjeka, i od 120 klg. težine, za kamenio tlo udešen s debelom gumom, hvala kod jednog zaokreta 6 m 8 cm, s jednom posebnom gumom, bez svjetiljke za 150 K.

Trošak odpreme nosi kupac. Trećina krovne svote šalje se unapred kao kapara, ostalo pouzećem.

1—3

Upitati kod Dr. Ilije Abjančića u Oklaju.

Prva parna tvornica za bojadisanje, pranje i kemičko čišćenje odjela na suho.

M. DOMIĆA

Split, br. 355.

Primaju se odjela za kemičko čišćenje kose: oblik, urešna, za šenjtu, kozalište i plesove. Osim toga zastore, proslirate, rukavice od kose itd., razumije se sve u cijelinu čisti se sa povoljnijim strojem „Universal“.

Isto tako parno bojadisanje gore navedenih predmeta.

Preporuča se svakome ovo zgodno i koristno pouzeće.

Za Šibenik prima i predaje:

JULIO RAGANZINI

1./IX. Glavna ulica.

„NUISOL“

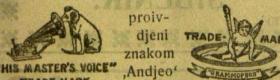
od

Bergman-a i drug. u Tešnju n. l. jest i ostaje prije kao i posle za čudo nedostučivo sredstvo za bojadisanje kose i brade.

Na zalihi se nalazi plava, smeđa i crna boja. Jedna boca stoji K 2:50 u drogueriji Vinko Vučića u Šibeniku.

Najsavršeniji gramofoni i ploče

sa svakovrstnim komadima osobito hrvatskim

provdjeni TRADE MARK.
"HIS MASTER'S VOICE", Andree
TRADE MARK.

dobivaju se u knjižari i papirnicama:

Ivan Grimani

Šibenik, Glavna ulica.

Šalje na zahtjev cienici i popis komada badava i franko.

6—6

Podružnice:
Via Giulia br. 33.
Via Giulia br. 16.
Via Acqua-
dotto br. 65.

Važno za svakoga!

Gustav Marko

Trst

Centrala: Via Giulia br. 20.

Tekuci račun sa podružnicom Ljubljanske kreditne banke.

Veliko skladište stakala prostih, apaniranih i za ures. Veliki izbor predmeta za ljekarne, drogerije, porculansko i zemljano sude, očakline, staklarije, svjetiljke itd.

Velike kolikoće naročiti tvari u očaklini, porculani.

Cene umjerene koje se ne boje utakmice.

Na zahtjev šalje se cienici badava.

Dopravljanje u hrvatskom jeziku.

Pomenuta tvrdka, jedina svoje vrsti u Trstu, preporučuje se svim našim trgovcima.

26.II. 10.

26.II. 10.

Nikad više!

vane liepe,mekane i nježne kože. Komad droguerijama i trgovinama parfimerije itd.

ne promjenjujeni sapun, od kada Bergmannov "Steckenpferd Lilienseife" (zaštitni znak: Kom na palci) od Bergmann-a i drug. u Tešnju na Labi upotrebljujem, jer je taj sapun najupliviviji od svih medicinskih sapuna proti kožnoj bolesti (sunčane pjegje), kao i za posješi- stoji 80 filira, a dobiva se u svim ljekarnama,

23—50

Velika zlatarija -

Gjuro Plančić

Starigrad

Podružnica: Vis-Velaluka.

Prodaje svakovrstnih zlatnih i srebrnih predmeta.

Najfinije švicarske dobitnike.

Cene umjerene bez utakmice.

Priznanice na pretek.

30.VII.

Nova tvornica cementovih kupa

(folcovi).

Novomoderni i to trajni i jetlini.

Kvadratni metar po 75 para.

Nalazi se u Šibeniku.

Friedrich Krejsa. 2—5

Hrvatska

vjeresijska

banka

Podružnica

Šibenik.

Velika Tvornica tjestenine

Velika

i mlinice za raznu hrancu.

Pomočju najmodernijeg motora

priznava

Svake vrsti ovog jestiva. Od najboljeg marseljskog griza

Svake vrsti ovog jestiva.

kao i od

Dobrog i od najfinijega pšeničnog brašna

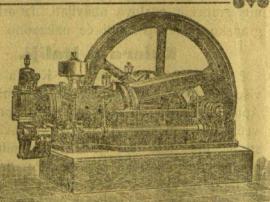
dobrog i od najfinijega.

Tvrda:

IVAN ŠUPUK i brat

Šibenik.

15.VII. 10.

Izklju o glavno predstavništvo, kamo valja

upravit sve upite:

Kuća Gutenberg,

EMANUEL KRAUS.

Technički bureau Trst, via Cecilia, 18.

Zahvaljujete cienici bezplatno i bez poštarine.

Dopravljanje hrvatski.

28.IV. 10.

Najbolji namještaji snage

kao što: motori na plin (gas), benzin, žestu, kameno ulje, surovo ulje za obrtničke, poljodjelske i električne namještaje snage.

Namještaje na mračni plin (Sangange)

prodaje

Draždanska

tvornica motora

na plin

(A. G. Dresden Gasmotoren-Fabrik:

Moritz Hille, Dresden)

najveća specijalna tvornica

srednje Europe.

145—54

Pozor! Kod podružnice za Trst, Jstru i Dalmaciju

ulica Galatti br. 14

Gospodarske svezne "Ljubljani

moe se dobiti uz najpovoljnije cene i uvjete svakovrstnog dobrog i svježeg živeža, brašna najglasovitijih mlinova, te krumpira, zlata, graha i umjetnih gnojiva.

Tvrda je od novog ljeta uvela škont od 2⁰ na svu robu bez razlike, za fakture izplatite kroz 30 dana, a to da olahkot rrgovcima knjigovodstvo.

Podupirati Gospodarsku svezu, patriocična je dužnost svakog našeg trgovca.

Cienici i uzorke šalje se badava na zahtjev.

Svoj svome!

Ravnatelj i vodja:

S. H. Škerl, Trst.

19.II. 10.